ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 24ης Οκτωβρίου 1978 *

Στην υπόθεση 15/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, του Oberlandesgericht Köln (της Κολωνίας) με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Société générale alsacienne de banque SA, εδρεύουσας στο Στρασβούργο,

και

Walter Koestler, Ministerialrat (Συμβούλου) στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Άμυνας, κατοίκου Βόννης-Bad Godesberg,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης ΕΟΚ, όσον αφορά τη νομοθεσία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας περί χρηματιστηρίων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, Πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars, και A. J. Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco και A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 23ης Ιανουαρίου 1978, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους, το Oberlandesgericht της Κολωνίας υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης, περί της ελευθερώσεως της παροχής υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών, σε σχέση με την εφαρμογή διατάξεων του γερμανικού δικαίου οι οποίες αποβλέπουν στον αποκλεισμό της δικαστικής επιδιώξεως ικανοποιήσεως υποχρεώσεων που απορρέουν από ορισμένες προθεσμιακές χρηματιστηριακές πράξεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

2 Τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία προήλθε η ενώπιον του Oberlandesgericht δίκη μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Η εφεσείουσα της κύριας δίκης είναι μια γαλλική τράπεζα, εδρεύουσα στο Στρασβούργο, η οποία, κατόπιν εντολής του εφεσιβλήτου της κύριας δίκης και Γερμανού υπηκόου, ο οποίος τότε κατοικούσε στη Γαλλία, εκτέλεσε εντολές στο χρηματιστήριο του Παρισιού υπό τη μορφή αγορών τίτλων επί προθεσμία που αφορούσαν στη διαφορά της τιμής των κινητών αξιών (Differenzgeschäft). Το θετικό ή αρνητικό υπόλοιπο από τις κερδοσκοπήσεις αυτές καταχωρίστηκε σε τρέχοντα λογαριασμό, συνδυασμένο με άνοιγμα πιστώσεως, τον οποίο ο ενδιαφερόμενος είχε στην τράπεζα. Όταν ο εφεσίβλητος μετέφερε την κατοικία του στη Γερμανία, υφίστατο, στην τράπεζα, λόγω των απωλειών που αυτός είχε υποστεί, ένα μεγάλο άνοιγμα το οποίο αρνήθηκε να καλύψει. Αφού η Société générale alsacienne de banque ήγειρε αγωγή ζητώντας το καταβλητέο ποσό ενώπιον του Landgericht της Βόννης, το οποίο είχε αρμοδιότητα λόγω της κατοικίας του οφειλέτη, το δικαστήριο αυτό, αφού εξέτασε λεπτομερώς τις διάφορες καταχωρίσεις του τρέχοντα λογαριασμού, απέρριψε το σκέλος του αιτήματος που αφορούσε το αρνητικό υπόλοιπο που είχε προκληθεί από τις προθεσμιακές πράξεις οι οποίες εκτελέστηκαν κατ' εντολή του εφεσιβλήτου. Συγκεκριμένα, το Landgericht έκρινε ότι, δυνάμει της νομοθεσίας περί χρηματιστηρίων και του Γερμανικού Αστικού Κώδικα (άρθρα 762 και 764), αυτό το τμήμα των υποχρεώσεων που βάρυναν τον εφεσίβλητο έπρεπε να εξομοιωθεί με χρέη εκ παιγνίου, οπότε, ως τοιούτο, δεν ήταν δικαστικώς επιδιώξιμο. Το Oberlandesgericht, ενώπιον του οποίου ήλθε κατ' έφεση η υπόθεση, επικύρωσε, με μια πρώτη ερήμην

απόφαση, κατ' ουσία την πρωτόδικη απόφαση. Το Εφετείο θεωρεί ότι δυνάμει των διατάξεων της γερμανικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, δεν μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικώς στη Γερμανία η αναζήτηση χρέους που γεννήθηκε από αγορές επί προθεσμία του είδους αυτού, έστω και αν πρόκειται για χρέος που γεννήθηκε στην αλλοδαπή και έστω και αν υποτεθεί ότι ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εντός του οποίου προέκυψε. Πράγματι, το Εφετείο κρίνει ότι, σε τέτοια περίπτωση, η γερμανική δημόσια τάξη αντιτίθεται στη δικαστική επιδίωξη τέτοιου είδους χρέους. Επιληφθέν εκ νέου κατόπιν ανακοπής ερημοδικίας, στο Εφετείο γεννήθηκε εντούτοις το ερώτημα αν το συμπέρασμα αυτό, στηριζόμενο στις διατάξεις του γερμανικού δικαίου, θα μπορούσε ενδεχομένως να τροποποιηθεί από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου περί της ελευθερώσεως της παροχής υπηρεσιών. Προς διάλυση της αμφιβολίας αυτής, το δικαστήριο υπέβαλε δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία έχουν ως εξής:

1) Πρέπει τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης ΕΟΚ να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι αποκλείουν την ένσταση εκ παιγνίου που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο (Differenzeinwand) — άρθρα 764 και 762 του Γερμανικού Αστικού Κώδικα, άρθρα 61, 58 και 50 του νόμου περί χρηματιστηρίων (Börsengesetz) — στην περίπτωση κατά την οποία, δυνάμει του γαλλικού δικαίου, μια γαλλική τράπεζα αξιώνει από το γερμανικής ιθαγένειας πελάτη της την απόδοση μιας πιστώσεως που χορηγήθηκε για προθεσμιακές χρηματιστηριακές πράξεις που διενεργήθηκαν στο χρηματιστήριο του Παρισιού σύμφωνα με ό,τι είχε συμφωνηθεί;

2) Εξαρτάται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα από το αν ο Γερμανός πελάτης είχε ή όχι την ικανότητα, κατά το γερμανικό δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 53 του Börsengesetz, να διενεργεί προθεσμιακές χρηματιστηριακές πράξεις;

3 Το εθνικό δικαστήριο ευλόγως δέχτηκε ότι στην προκειμένη περίπτωση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Πράγματι, δεν χωρεί αμφιβολία ότι υπηρεσίες όπως οι επίδικες, συνιστάμενες, εκ μέρους μιας τράπεζας, στην εκτέλεση χρηματιστηριακών εντολών και σε πράξεις τρέχοντος λογαριασμού, συνδεόμενες με άνοιγμα πιστώσεως, αποτελούν παροχές υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 60, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης, το οποίο αναφέρεται, γενικώς, σε όλες τις δραστηριότητες εμπορικού χαρακτήρα.

Επιπλέον, οι εν λόγω πράξεις δεν μπορούν να θεωρηθούν ως καθαρώς εσωτερικές παροχές υπηρεσιών εντός ενός κράτους μέλους, όταν ο λαμβάνων τις υπη-

ρεσίες έχει, πριν από τον τερματισμό των συμβατικών σχέσεων μεταξύ των μερών, μεταφέρει την κατοικία του σε άλλο κράτος μέλος, οπότε πληρούται η απαίτηση του άρθρου 59, πρώτη παράγραφος, κατά το οποίο τα μέτρα ελευθερώσεως που προβλέπονται από τη Συνθήκη πρέπει να ωφελούν όλα τα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες «τα οποία είναι εγκατεστημένα σε κράτος μέλος της Κοινότητος άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής».

Αυτό πρέπει ειδικότερα να συμβαίνει όταν το αντικείμενο της διαφοράς συνίσταται, όπως εν προκειμένω, στο υπόλοιπο ενός τρέχοντος λογαριασμού, οι πράξεις επί του οποίου δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συντελεσθείσες προ της εκκαθαρίσεως του εν λόγω υπολοίπου.

4 Δεδομένου ότι έχει αποδειχτεί η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων του κοινοτικού δικαίου περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, πρέπει πρώτον να καταστεί σαφές πως πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις αυτές όσον αφορά το πρόβλημα που έθεσε το εθνικό δικαστήριο.

Σύμφωνα με την αρχή στην οποία στηρίζεται το άρθρο 60, δεύτερη παράγραφος, το κράτος κατοικίας του αποδέκτη των υπηρεσιών οφείλει να εξασφαλίζει, στον παρέχοντα τις υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, την ίδια μεταχείριση που επιφυλάσσει στους δικούς του υπηκόους.

Προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή αυτή η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, το «Γενικό Πρόγραμμα για την κατάργηση των περιορισμών στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών» που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο στις 18 Δεκεμβρίου 1961 (ΑΒΙ. 1962, σ. 32) προσδιόρισε ως ακολούθως τους περιορισμούς που έπρεπε να καταργηθούν δυνάμει της Συνθήκης:

«Κάθε απαγόρευση ή κάθε πρόσκομμα στις μη έμμισθες δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες, που συνίσταται σε διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τους υπηκόους, προβλεπόμενη από νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη κράτους μέλους ή απορρέουσα από την εφαρμογή μιας τέτοιας διάταξης ή διοικητικής πρακτικής (Τίτλος ΙΙΙ, Α, παράγραφος 1).

Εξάλλου, περιορισμούς συνιστούν οι όροι από τους οποίους μια νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη ή διοικητική πρακτική εξαρτά την παροχή υπηρεσιών και οι οποίοι, μολονότι εφαρμοστέοι ανεξαρτήτως ιθαγενείας, εμποδίζουν αποκλειστικώς ή κυρίως την παροχή των υπηρεσιών αυτών από τους αλλοδαπούς (Τίτλος ΙΙΙ, Α, παράγραφος 3)».

Υπό το φως των διατάξεων αυτών πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν οι νομικές σκέψεις που εκφράζονται με τις προαναφερθείσες γερμανικές δικαστικές αποφάσεις μπορούν ενδεχομένως, από πλευράς νόμου ή ουσίας, να συνεπάγονται δυσμενή διάκριση εις βάρος προσώπου παρέχοντος υπηρεσίες εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος.

5 Το γεγονός ότι χρέη από παίγνια ή άλλα παρόμοια χρέη δεν είναι δικαστικώς επιδιώξιμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δυσμενής διάκριση εις βάρος προσώπου παρέχοντος υπηρεσίες εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος, αν ο ίδιος περιορισμός ισχύει για κάθε πρόσωπο παρέχον υπηρεσίες εγκατεστημένο στο έδαφος του ίδιου κράτους, οσάκις αυτό αξιώνει την πληρωμή χρέους της ίδιας φύσης, πράγμα που δεν έχει αμφισβητηθεί εν προκειμένω.

Η άρνηση κράτους μέλους να επιτρέπει, για λόγους αναγόμενους στην κοινωνική τάξη, αγωγές βασιζόμενες σε απαίτηση του είδους αυτού, έστω και αν ήταν έγκυρη σε άλλο κράτος μέλος, και ασκούμενες από οικονομικό ίδρυμα εγκατεστημένο σ' αυτό το κράτος μέλος, δεν μπορεί επομένως να θεωρηθεί αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο, όταν η Συνθήκη, καίτοι απαγορεύει τις δυσμενείς διακρίσεις, δεν επιβάλλει καμιά υποχρέωση να τυγχάνει ο παρέχων υπηρεσίες αλλοδαπός ευμενέστερης μεταχειρίσεως, ανάλογα με το εθνικό του δίκαιο, έναντι του παρέχοντος υπηρεσίες προσώπου που είναι εγκατεστημένο στο κράτος μέλος όπου έχουν παρασχεθεί οι υπηρεσίες.

6 Επομένως, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα πρέπει να είναι ότι τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης ΕΟΚ δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες ένα κράτος μέλος αποκλείει τη δικαστική επιδίωξη ορισμένων χρεών, όπως είναι τα χρέη εκ παιγνίου και τα παρόμοια με αυτά χρέη, υπό τον όρον όμως ότι η εφαρμογή των διατάξεων αυτών γίνεται χωρίς διακρίσεις, από πλευράς νόμου και ουσίας, σε σχέση προς τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται σε παρόμοια χρέη προκύψαντα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

7 Ενόψει της απαντήσεως αυτής, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

(τα δικαστικά έξοδα παραλείπονται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 23ης Ιανουαρίου 1978 το Oberlandesgericht Köln, αποφαίνεται:

Τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης ΕΟΚ δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες ένα κράτος μέλος αποκλείει τη δικαστική επιδίωξη ορισμένων χρεών, όπως είναι τα χρέη εκ παιγνίου και τα παρόμοια με αυτά χρέη, υπό τον όρον όμως ότι η εφαρμογή των διατάξεων αυτών γίνεται χωρίς διακρίσεις, από πλευράς νόμου και ουσίας, σε σχέση προς τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται σε παρόμοια χρέη προκύψαντα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Pescatore Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Οκτωβρίου 1978.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher